

Zaujímavosti zo zahraničnej literatúry

Konzumácia kávy a riziko karcinómu prostaty: aktualizovaná metaanalýza

Coffee consumption and prostate cancer risk: an updated meta-analysis

Lu Y, Zhai L, Zeng J, Peng Q, Wang J, Deng Y, Xie L, Mo C, Yang S, Li S, Qin X.

Cancer Causes Control. 2014, 25(5):591-604.

Onkológia (Bratisl.), 2014; roč. 9(3): 198

Abstrakt

Cieľ: Mnohé epidemiologické štúdie skúmali súvislosť medzi konzumáciou kávy a karcinómom prostaty. Ich výsledky sú rozporné. Urobili sme veľkú metaanalýzu relevantných štúdií s cieľom získať presnejší odhad tohto vzťahu.

Metódy: Systematické vyhľadávanie v PubMed a v niekoľkých ďalších databázach do júna 2013. Zahrnuté boli všetky epidemiologické štúdie týkajúce sa spotreby kávy a rizika karcinómu prostaty, a k odhadnutiu sily asociácie boli vypočítané pomery šancí (ORS) s 95 % intervalom spoľahlivosti (CIS).

Výsledky: Do analýzy bolo zahrnutých dvanásť štúdií typu prípad/kontrola zahŕňajúcich 7 909 prípadov karcinómu prostaty a 9 461 kontrolných prípadov, a deväť kohortových štúdií zahŕňajúcich 455 123 jednotlivcov. V porovnaní s najnižšou kategóriou, nestratifikovaná najvyššia kategória spotreby kávy ukázala významné zníženie rizika karcinómu prostaty v modeli s fixnými efektmi (OR 0,91, CI 0,86 – 0,97). Hraničný významný vplyv bol zistený aj pri porovnaní stratifikovanej najvyššej kategórie (USA ≥ 4 , Európa ≥ 5) konzumácie kávy v porovnaní s referenčnou kategóriou (OR 0,96, CI 0,92 – 1,00), ale žiadny vzťah nebol zistený v ďalších dvoch kategóriách. V ďalšej analýze podľa spotreby kávy, štádia karcinómu prostaty a Gleasonovho skóre, naše výsledky preukázali významný inverzný vzťah vo všetkých kategóriách karcinómu prostaty s výnimkou Gleasonovho skóre < 7 v modeli s fixnými efektmi, výsledky zostali rovnaké, s výnimkou pokročilého karcinómu

prostaty, v modeli náhodných efektov. Naša metaanalýza naznačuje, že vysoká (napríklad najvyššia ≥ 4 alebo 5 šálok/deň) spotreba kávy nielenže môže súvisieť s nižším rizikom rakoviny prostaty, ale môže aj inverzne súvisieť s fatálnym a vysokoskórovaným karcinómom prostaty.

Komentár

Milovníčky a milovníci kávy dostávajú v poslednom období jednu dobrú správu za druhou. Pravidelná konzumácia kávy, aj vo väčšom množstve, sa dnes pokladá za neškodnú. Podľa výsledkov jednej z posledných rozsiahlych štúdií publikovaných na túto tému „Konzumácia kávy v akomkoľvek množstve sa zdá bezpečná, bez akéhokoľvek zvýšeného rizika mortality. Môže mať určitý protektívny efekt, ale na jeho potvrdenie sú potrebné ďalšie údaje“ (1). Dobré správy sa týkajú aj onkologických ochorení. Metaanalýzy nepotvrdili konzumáciu kávy ako rizikový faktor pri nádorových ochoreniach, napríklad ani pri karcinóme pankreasu a naopak, naznačili možný protektívny či preventívny efekt pri niektorých nádorových ochoreniach, napríklad pri karcinóme hrubého čreva (2, 3). Podobne je naznačený možný benefit aj v aktuálnej práci, zameranej na konzumáciu kávy a riziko karcinómu prostaty (4). Autori v metaanalýze rozlíšili štyri stupne konzumácie kávy, podľa počtu vypitých šálok denne: najvyššia – v štúdiách z USA: 4 alebo viac, v európskych štúdiách: 5 alebo viac, druhá najvyššia: USA – 2 až 3, Európa: 3 až 4, tretia najvyššia: USA 1 alebo menej, Európa: 1 až 2, a referenčná: USA: 0, Európa: menej ako 1. Protektívny efekt konzumácie kávy bol preukázaný pri porovnaní skupín

s najvyššou a najnižšou konzumáciou. Pitie 4 – 5 šálok kávy denne redukovalo riziko vzniku karcinómu prostaty o 3 – 14 % v porovnaní s tými, ktorí kávu nepili alebo pili iba menej ako 1 šálku denne. Ako uvádzajú autori štúdie, prebieha rozsiahly výskum látok, ktoré môžu pôsobiť v káve preventívne proti nádorovým ochoreniam. Príkladom sú kofeín, ktorý má silné antioxidantné vlastnosti, bráni poškodeniu DNA, modifikuje apoptózu a špecifické diterpény, ktoré v konečnom dôsledku môžu redukovat genotoxicitu viacerých karcinogénov. Okrem laboratórneho výskumu sú však na definitívne objasnenie možného protektívneho účinku kávy potrebné ďalšie dobre dizajnované, prospektívne štúdie (4).

Literatúra

1. Loomba RS, Aggarwal S, Arora RR. The effect of coffee and quantity of consumption on specific cardiovascular and all-cause mortality: Coffee consumption does not affect mortality. *Am J Ther.* 2014 Jun 17. [Epub ahead of print]
2. Turati F, Galeone C, Edefonti V, et al. A meta-analysis of coffee consumption and pancreatic cancer. *Ann Oncol.* 2012;23(2):311–318.
3. Li G, Ma D, Zhang Y, et al. Coffee consumption and risk of colorectal cancer: a meta-analysis of observational studies. *Public Health Nutr.* 2013;16(2):346–357.
4. Lu Y, Zhai L, Zeng J, et al. Coffee consumption and prostate cancer risk: an updated meta-analysis. *Cancer Causes Control.* 2014, 25(5):591–604.

Doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.

Onkologické oddelenie
Špecializovaná nemocnica
sv. Svorada Zobor
Kláštorská 134, 949 88 Nitra
berzinec@snzobor.sk

